

Septembri 4. pühapäev
Liturgiline värv - roheline

LIGIMENE

JUTUSTUS HALASTAJA SAMAARLASEST

Elteadmisi teksti kohta Lk 10: 30-37.

Jutustatakse, et juudid armastasid ja harrastasid palju kirjatundmisega liituvaid vaidlusi ja vestlusi. Nii on olnud ilmselt läbi aastasadade.

Luuka jutustus Jeesuse vestlusest kirjatundjaga on suurepärane näide sellisest poleemikast. Kirjatundja küsib Jeesuselt, kuidas pärida igavest elu. Vastuses juhatab Jeesus küsija tema enda elualale: kirjatundmisele. Küsija siiski jätkab küsimist: "Kes siis on minu ligimene?"

Otsese vastuse asemel jutustab Jeesus ühe loo. Käänulisel teel Jeruusalemmast Jeerikosse röövitakse ühte meest. Tee pikkus on 28 km ja see laskub alla mäe üle 1000 m. Tee kulgeb läbi üksiku ja asustamata kaljuse maa-ala. See on hea koht maanteeröövlitele. Nii juhtuski, et teelisele tungiti kallale ja ta rööviti. Ohvri päästis lõpuks möödud samaarlane.

Israelis koheldi samaarlasti alama sordi rahvana. Neid peeti segarahvaks, kuna nad 8. saj. eKr olid sõlminud abielusid Samaariasse toodud võõra rahvaga. Kuid Jeesus näitas, et samaarlane täitis käsku, kusjuures kannatanu enda rahvuskaaslased - eriti veel nende vaimulikud juhid - jätsid selle tegemata. Tõeline ligimene annab abi kus seda iial vajatakse, isikule vaatamata.

Jeesus oskas imestama panna neid, kes ootasid elus õnne saavutamiseks selgeid juhiseid. Meie tekstis Jeesus ei püüa määratleda ligimese mõistet, vaid suunab küsija oma elu jälgima. "Mine ja tee sina samuti kui Jeeriko teel abivalmis mööduja." Usku ei hinnata elus sõnade vaid tegude järgi. Jeesus kutsus inimest osavõtlikku elu elama.

Taru Matikainen

Eesmärk: Laps mõistab, et oleme kõik üksteisele vajalikud.

JUHENDIKS ÕPETAJALE

Altaripildina kasutatakse teemaga sobivat pilti, millel kujutatakse erinevaid ja eri rahvustesse kuuluvaid inimesi.

VAIKSEKSJÄÄMINE JA PALVE

Õpetaja tervitab kõiki. Seejärel ehib ta ühes abiõpetajaga või suurema lapsega altari ja jutustab, mida üks või teine asi altaril tähendab.

Alustuseks helistatakse trianglit kolm korda. Alguslaul.
Juhtlause Mt 18: 20.

Palves tuleb esile inimeste omapära. Palume andeks, et me alati ei mõista üksteist ja käitume valesti. Täname selle eest, et Taevaisa mõistab meid ja annab meile andeks. Ole tänagi meiega.
Aamen.

Päeva sõnum

SUUREMATE RÜHMAS

Loetakse päeva kirjakoht. Seejärel moodustatakse ring, mille sees on võimalik ettepoole liikuda. Teksti loetakse uuesti nii, et ringis liikujad elavad sisse möödaminejate osasse. Lugemine katkestatakse peale 32. salmi. Pühapäevakooli õpetaja jätkab: Oleme kõik mööduvad preestrid või leviidid. Mida preester või leevit mõtleb? Mida ta tunneb? Kas ta kardab? Kuidas ta läheb, kas aeglaselt või kiiresti, või peaaegu joostes? Mida ta mõtleb sellest kannatanud mehest? Miks ta läheb mööda?

Tekst loetakse lõpuni. Oleme nüüd samaarlased. Mida samaarlane mõtleb, kui ta näeb seda röövlite poolt läbipekstud meest? Mida ta teeb? Miks ta aitab meest?

VÄIKSEMATE RÜHM

Tekst võetakse raamatust "Piibllilood".

Halastaja samaarlane

Lk 10: 25-37

Jeruusalemmas, Köiepunuja tänava ääres on turg. Hommikul, juba enne päikesetõusu, saabuvad turule esimesed kaupmehed. Esimesena tuleb pottsepp. Tema eesel kannab savikruuse, kausse, taldrikuid ja pudeleid. Pottsepp sätib oma nõud kenasti laiali laotatud vaipadele hunnikutesse. Varsti saabuvad vaibakuduja, köiepunuja ja korvipunuja ning juba tulevad veinikaupmees kruusidega ja viinamarjamüüja täis korvidega.

Nüüd tuleb Siimon, oliivimüüja. Tema eesel kannab kuhjadena oliivikorve. Siimona müügikoht on pottsepa ja viigimarjamüüja vahel. Rõõmsalt tervitavad nad üksteist. Tema naabrid pottsepp ja viigimarjamüüja on juba aastaid koos kaubelnud.

Siimon laotab vaiba platsile ja tõstab oma oliivikorvi ja mõõdud vaibale. Uus kauplemise päev võib alata.

Siimon on jumalakartlik juut. Tal on kaupmehe ametis hästi läinud. Temast on saanud rikas mees. Siimon ise nagu teisedki tema sõbrad, peab rikkust Jumala õnnistuse märgiks. Jumal aitab jumalakartlikku ja tasub temale. Kohusetruult maksab Siimon kümnist templile kõigest oma tuludest. Ta peab sabbatit. Isegi kogemata ei võta ta sabbati ajal ette pikemat teekonda, kui vanades traditsioonilistes seadustes on lubatud. Siimon paastub, väldib kõike, mis võib inimest roojastada, armastab ligimest, st. teist juuti nagu iseennast ja armastab Jumalat, seda õiglast tasujat ja kättemaksjat kõigest südamest.

Siimon on aus kaupmees. Tema oliivid, mis on kasvanud Jeeriko orus, on parimat sorti, mahlakad ja küpsed. Neist valmistatud õli on raviva toimega ja tervislik. Siimonal on alalised kliendid, kes ostavad oliive ainult temalt.

Üks mure Siimonal siiski on. Tal on võistleja. Kõiepunuja on üks väheseid oliivimüüjaid turul, kelle tooted võistlevad Siimona omadega. Temagi toob oma oliivid Jeerikost, temalgi on oma kindlad ostjad, temagi on rikastunud oliivimüügiga. See ei meeldi Siimonale. Kui seda võistlejat poleks, võiks Siimona tulu kahekordistuda.

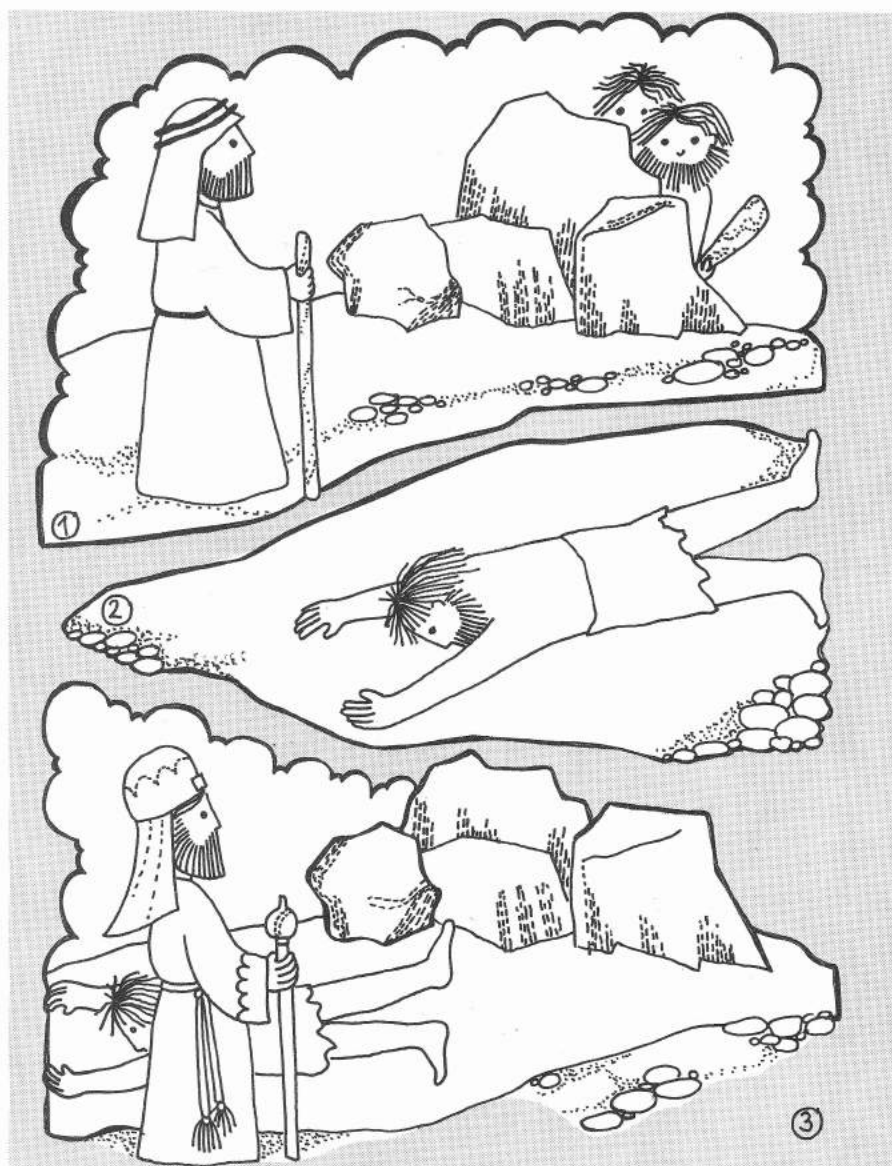
Siimon ei suuda aru saada, miks tema võistlejal nii hästi läheb. On ju mees sünnipoolest samaarlane. Ja samaarlased – see on väga kahtlane rahvas. Oleks parem, kui nad püsiksid omal maal. Neetud segarahvas, kes on poolpaganad, teevad valiku pühakirjadest ja teenivad oma Jumalat kusagil Garissimi mäel pühakojas. Eks Jumalgi peaks vihkama neid rahvusest ja usust taganejaid! Kuidas on võimalik, et Jumal võib sallida selle mehe kordaminekuid? Nii ei või see enam jätkuda! Kõigele lisaks teab igaüks, et mägiröövlid on kõik samaarlased. Välk tabagu neid (paganatestki hullemini)!

Kaks korda nädalas käib Siimon Jeerikos, et tuua oliive. Tavaliselt teeb ta selle reisi koos teiste kaupmeestega, kes samuti käivad oma tooteid Jeerikost toomas. On kindlam reisida suure karavaniga. Mägiröövlid on juba palju kordi arutanud, kas nad julgevad minna karavanile kallale. Teekonnale asutakse hommikuhämaruses. Keskpäevases kuumuses ei jäksaks keegi rännata kõrvetava päikese all mägede käänulisel teel.

Sel sabbatile järgneva päeva hommikul tõdeb Siimon, et ta on ainuke varajane matkamees Jeeriko teel. Üksi ei ole hea võtta ette seda ohtlikku teekonda. Kuid kauplemine peab jätkuma. Ja Siimonal on ju kaasas tugev kepp. Ei temast nii kergesti jagu saa. Küll saab samaarlasest röövelgi muhke, kui üritab kallale tulla.

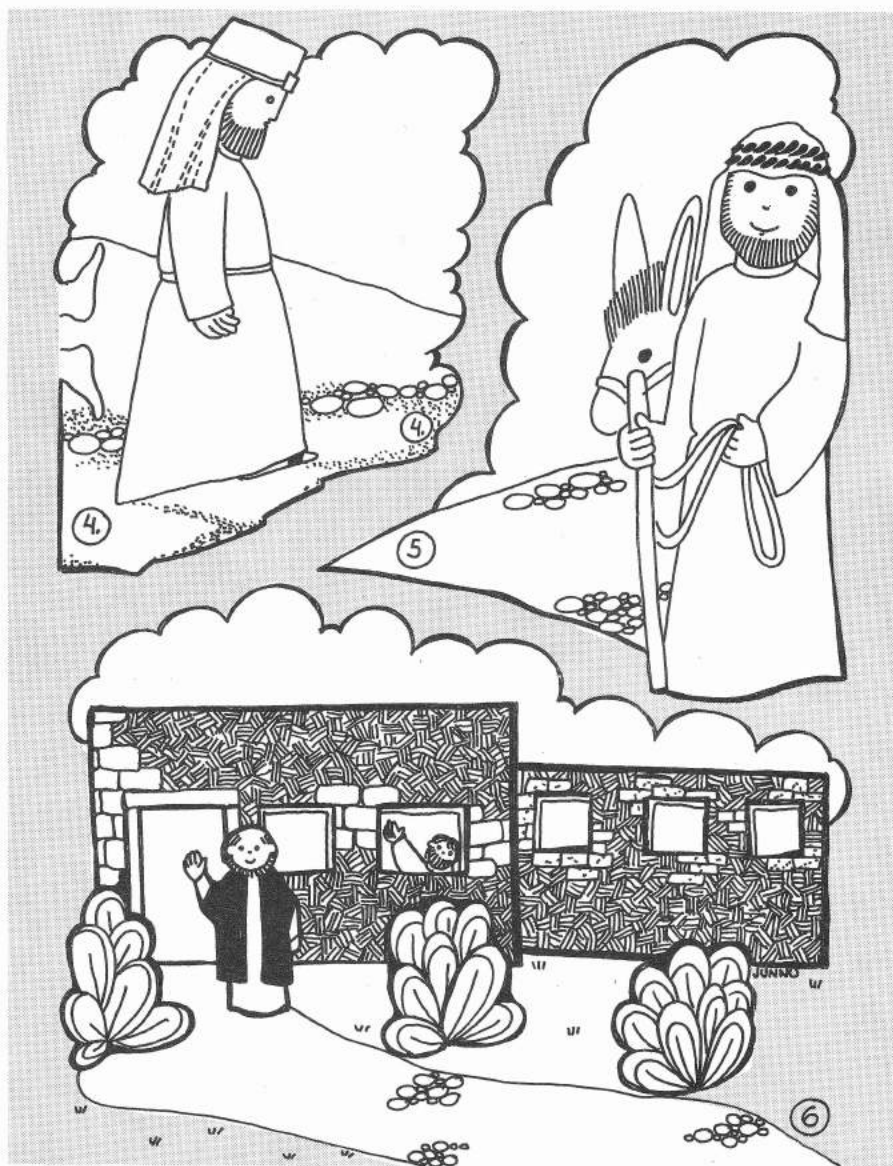
Siimon hüppab eesli selga ja asub teele. Tuttavat teed on kerge jälgida isegi hommikuhämaruses. Siimon ümiseb tuttavat laulu. Eesli kapjade klobin annab laulule rütmi.

Teekond algab hommikul meeldivas värskuses. Jõudes tühjale mägismaale, vaatab Siimon teraselt ringi. Siin tuleb olla valvas! Siin on

röövliurkad. Väike põnevuse ja hirmu värin jookseb Siimonal üle selja. Silmad jälgivad teed ja mäenõlva, kõrvad üritavad eraldada väiksematki praksatust. Mis nüüd? Siimon võpatab ja haarab oma kepi järele. Mis sünnib mäenõlval? See oli vaid veerev kivi. Südame pekslemine lakkab. "Ära kujuta ette olematut," ütleb Siimon iseendale. Aga alateadvuses painab üks küsimus: mis pani kivi veerema?

Teekond jätkub. Eesli kapjade üksluine kõmin rahustab, uinutab. Tee keerleb ümber mäetippude. Ühel pool kerkib kalju otse kõrgusse. Teisel pool on kuristik, mille põhja ei paistagi. See on Siimona meelest teekonna kõige ebameeldivam koht. Eeslidki tunduvad selles kohas sammu kiirendavat, nagu tunneksid nad ohtu.

Äkitselt kuuleb Siimon selja tagant lähenevaid jooksusamme. Kust need nüüd ilmusid? Jõudmata tagasigi vaadata, haarab Siimon oma pahkliku kepi, hüppab eesli seljast maha ja keerab ründajate poole. Ta ei jõua midagi teha, sest röövlid on tal juba kallal. Ta tunneb, kuidas vööl rippuv rahakukkur rebitakse ära. Ta üritab oma keppi kasutada, kuid suurem raskus surub teda alla. Teda lüüakse pähe, vastu käsi ja löögid jalgadesse tõukavad ta pikali.

Kukkudes lööb ta pea millegi kõva vastu. Ta jõuab näha veel neid röövleid ja märkab, et need polegi samaarlased! Need on minu rahva liikmed! Siimon kaotab meelemärguse ja jääb sinnapaika lamama. Verd voolab põsheavast, käsi on välja väänatud, sääres on lahtine haav.

Röövliid lähevad ära, viies endaga kaasa Siimona eeslid. Eeslite hirmunud kisendamine kostab kaugele. Varsti on mäestikus jälle surmvaikne.

Kui Siimon tuleb meelemärkusele, on päike tõusnud juba kõrgele taevasse. Ta proovib kätt liigutada, kuid küünarnukis on lõikav valu. Niipalju saab Siimon kergitada pead, et näeb lahtist jalahaava. Kärbsed sumisevad haava ümber, pea valutab, verd on voolanud kaelale ja rinnale, silmades on midagi kleepuvat. Siimon tõdeb, et asjata on üritada püsti-tõusmist. Halb enesetunne ja nõrkus käivad Siimonast lainena üle. Teadvuse kaotus päästab Siimona suuremast piinast.

Päike on juba kõrgel taevas, kui Siimon taas midagi tajub. On ilmselt juba päeva viies tund. Keskpäev ei või olla enam kaugel. Päike paistab peaaegu lagipähe. Siimona suu kuivab. Keel tundub olema paks ja jääb suulakke kinni. Kätt ja jalga vaevanud valu on läinud, kuid Siimon ei suuda end liigutada.

Hea Jumal, kas ma suren siia. Miks ma ei tunne valu?

Hea Jumal, saada üks inimenegi mind aitama!

Jumal, ma ei ole midagi teinud ega ole sellist saatust ära teeninud.

Mis nüüd! Siimon kuuleb lähenemas kiireid samme. Jumal, sina ju kuuled oma sulase palvet, teadsin seda! Siimon suudab pead pöörata selle võrra, et näeb tulijat. Preestri rüüsse riietunud mees läheneb. Siimon hingab kergendatult: ma saan abi. Kuid miks sammud ei peatu? Ta ju pidi mind nägema! Paotades silmi, näeb Siimon preestri eemalduvat varju. Sammud kaugenevad. "Inimene, aita mind!" karjatab Siimon hädiselt.

"Ma suren." Ta näeb, kuidas preester vaatab hetkeks tagasi, kuid sammud eemalduvad. Oodatud aitaja ei tule tagasi: ta kuuleb jooksusamme.

Siimon sulgeb silmad. Kas see võib olla tõsi? Issand, kas nii kohtled sa oma teenijat? Issand, kas niimoodi sinu õnnistatud sulane kohtleb mind?

Siimon ei tea, kui palju aega on möödunud sellest vahejuhtumist, kui ta jälle kuuleb uusi samme. "Issand, sina oled ustav Jumal, sa siiski ei hülga mind. Anna andeks mu uskmatust." Silmanurgast näeb Siimon lähenevat kaju: see paistab olema leviit, templi teenistuses olev mees. Siimon ei oota enam. "Inimene, aita mind! Ma suren!" hüüab ta kõigest jõust. Ta kuuleb, kuidas sammud peatuvad. Ta tunneb, et teda uudistatakse. Leviit teeb mõne sammu, peatub ja jälle võib Siimon õudusega kuulda kiiresti kaugenevate sammude kaja. Ta ei jaks hüüda. Ei ole enam mingit võimalust. "Issand, sinu kätte annan ma oma vaimu," kogeleb Siimon vaikselt õhtupalve sõnu. Vajudes meelemärkuseta olekusse, usub Siimon halastava surma juba lähedal olevat.

Keegi kergitab Siimona pead ja avab ta suu. Hapu veini maitse suus on esimene, mida Siimon tajub ja märkab, et ta veel elab. "Keegi aitab mind. Issand, anna andeks mu uskmatust. Teadsin, et sa ei hülga mind. Sa oled saatnud oma ingl'i oma sulase juurde."

Veinist virgutatud Siimon suudab vaevu silmi avada. Valu on tagasi tulnud, see närib liikmetes. Aga Siimon ei pane seda tähele. Ta näeb midagi, mida ta esialgu ei suuda hästi uskuda: seal on tema abimees!

"Issand, kas sa tõesti saatsid tema, selle samaarlase, minu võistleja, kellele ma salaja omas meeles olen surma soovinud?" Rohkem Siimon ei jõua mõelda. Muulase puudutused teevad valu ja Siimon kaotab jällegi teadvuse.

Samaarlane tõstab Siimona oma eesli selga ja toetab teda ning alustab vaevalist teekonda. Suurte jõupingutustega õnnestub mehel Siimon viia Jeruusalemma ja Jeeriko vahelisel teel asuvasse majja. Mees viib Siimona otse talu siseõuel asuvasse soppi, mis on mõeldud inimestele ja loomadele ööbimiseks. Hellalt puhastab ta Siimona põletikulised haavad õliga, seob neist halvimal alussärgist rebitud siiludega ja kallab veel kord talle veini suhu. "Hoolitse tema eest hästi," ütleb ta maja peremehele. "Siin on raha toidu, joogi ja ravimite jaoks. Kui sul kulub rohkem, maksan ülejäänud tagasiteel."

Jutustanud selle tähendamissõna, küsis Jeesus teda kuulanud kirjatundjatelt: "Kes teie arvates oli röövlite kätte jäänud mehe ligimene?" "See, kes tema peale halastas," kuuldus vaikne vastus. "Mine ja tee sina nõndasamuti," ütles Jeesus.